

Kamu Diplomasisi Bağlamında Türkiye'nin Afrika Açılım Politikası

Turkey's African Initiative Policy in the Context of Public Diplomacy

Süleyman EREN*

Öz

Geleneksel diplomasi araçlarının toplumlararası etkileşimi etkin bir şekilde yürütmede yetersiz kalması sonucu kamu diplomasisi araçlarına ihtiyaç duyulmuştur. Kamu diplomasisi, devletlerin ilişkide buldukları toplumlara kendi değerlerini, tezlerini anlatabilmesinde etkili bir yöntem olmuştur. Bu bağlamda Türkiye de kendi değerlerini ve tezlerini başta Afrika ülkeleri olmak üzere dünyanın birçok yerinde anlatabilmek ve anlaşılabilirlik için kamu diplomasisini dış politikasında aktif bir şekilde kullanmaya başlamıştır. Afrika açılımı ile Afrika diplomasisine hız veren Türkiye, birçok Afrika ülkesinde yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetleri ile bölgede etkin olmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada kamu diplomasisi kuramı çerçevesinde Türkiye'nin Afrika'ya yönelik olarak 1998 yılında başlattığı Afrika açılımından 2022 yılına kadar yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetlerine odaklanılmıştır. Bu kapsamda çalışmada Türkiye'nin Afrika açılımı sonrası başlattığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin etkinliklerinin ölçülmesi amaçlanmaktadır. Çalışmada Türkiye'nin Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi faaliyetlerinin etkinliği söylem-eylem, söylem-kapasite ve söylemleri yerine getirme gücü olmak üzere üç boyutta değerlendirilmiştir. Çalışmanın ulaştığı en temel sonuçlardan birisi Türkiye'nin Afrika'daki kamu diplomasisi faaliyetlerinin birbirinden farklı etkilere ve yansımalarla sahip olduğudur. Çalışmada Türkiye'nin Afrika'daki kamu diplomasisi faaliyetlerinin zaman içerisinde geliştiği ancak her zaman etkili olmadığı savunulmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Afrika, Kamu diplomasisi, Afrika Eylem Planı, Küreselleşme

Abstract

As a result of the inadequacy of traditional diplomacy tools to effectively carry out inter-communal interaction, public diplomacy tools were needed. Public diplomacy has been an effective method for states to explain their values and theses to the societies they are in contact with. In this context, Turkey has started to use public diplomacy actively in its foreign policy in order to explain its values and theses and to be understood in many parts of the world especially in African countries. Turkey which has accelerated African diplomacy with its African initiative is trying to be active in the region with its public diplomacy activities in many African countries. In this study, within the framework of public diplomacy theory, the study focused on the public diplomacy activities that Turkey carried out from its African initiative to Africa in 1998 until 2022. In this context it is aimed to measure the effectiveness of the public diplomacy activities that Turkey started after the African initiative. In study, the effectiveness of Turkey's public diplomacy activities towards Africa has been evaluated in three

* Selçuk Üniversitesi, Konya, Türkiye, E-posta: suleymaneren38@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2930-3238

dimensions: discourse-action, discourse-capacity, and the power to fulfill the discourses. One of the most basic results of the study is that Turkey's public diplomacy activities in Africa have different from each other effects and reflections. In the study it is defended that Turkey's public diplomacy activities in Africa have developed over time but have not always been effective.

Keywords: Africa, Public diplomacy, Africa Action Plan, Globalization

1. Giriş

Küreselleşen dünyada geleneksel diplomasiden ziyade kamu diplomasisi, yeni dünya düzeninin bir parçası haline gelmiştir. Küreselleşme ile birlikte artan iletişim imkânları, geleneksel diplomasi anlayışının değişmesine ve post-diplomasi anlayışı olan kamu diplomasinin gelişimine katkı sağlamıştır. Bu değişim, akademik dünyanın klasik söylemlerine de etki etmiş, ekonomi ve politika konularının dışındaki alanların da küresel dünya içerisinde yer aldığı gerçeğini göstermiştir (Özkan, 2015). Teorik alanda yaşanan bu gelişme, pratik alanda da hayat bulmaya başlamış, ülkeler klasik diplomatik faaliyetlerin yanı sıra birçok konuda uzmanlık gerektiren yeni alanları da yürütmeleri gerektiğini görmüştür (Barston, 2014, s.1). Ülkeler bu yeni alanlara kamu diplomasisi ile ulaşmaya başlamış ve birçok kıtada varlık gösterme yarışına girmiştir. Nitekim Türkiye'nin yanı sıra dünyada birçok ülke başta Afrika olmak üzere farkı coğrafyalarda kendi değerlerini anlatabilmek için geleneksel diplomasinin yanı sıra kamu diplomasisi faaliyetlerine yönelmiştir.

Türkiye, uluslararası alanda görünen ve etkileme gücü olan bir aktör olmak için dış politikasında kamu diplomasisine ayrı bir önem vermektedir. Öne sürdüğü tezlerinin uluslararası alanda anlatabilmek ve uluslararası aktörleri etkileyebilmek için yürüttüğü kamu diplomasisi faaliyetleri dış politikasının önemli bir parçası olduğu görülmektedir. Türkiye bu kapsamda tarihi ve kültürel bağlarının olduğu Afrika'ya ayrı bir önem vermekte, uluslararası platformlarda ortaya koyduğu tezlerine Afrika ülkelerinden destek alabilmek için Afrika'da yoğun kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmektedir. Bununla birlikte Türkiye, hem geçmişteki politik hataların izlerini silmek hem de uluslararası aktörlerin Afrika'daki kamu diplomasisi rekabeti içerisinde yer alabilmek için Afrika'daki kamu diplomasisi faaliyetlerini artırmıştır. Bu amaçla tarihi, siyasi, kültürel ve dış politika değerlerini Afrika'ya anlatabilmek için kamu diplomasisi çalışmalarını aktif bir şekilde yürütmektedir. Türkiye, Afrika ile ilişkilerini geliştirmenin ötesinde Afrika'da bilinen, görülen ve anlaşılan bir ülke olmak istemektedir. Bununla birlikte söylemlerinde Afrika'nın uluslararası alanda sesi olacağını ve Afrika'nın yaşadığı sorunlara çözüm üretilmesi için gayret göstereceğini belirten Türkiye, bu sayede Afrika'daki itibarını artırmak istemektedir (Eren, 2020).

Afrika'ya yönelik olarak Açılım Planı 1978 yılında Dışişleri Bakanı Ahmet Gündüz Ökçün döneminde hazırlanmış ancak 12 Eylül 1980 askeri darbesinden sonra son verilmiştir (İncesu, 2020). Türkiye'nin Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi faaliyetlerindeki kırılma noktası ise Dışişleri Bakanı İsmail Cem döneminde olmuştur. Özellikle Kıbrıs sorunu ve Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) Geçici üyeliği adaylığı konularında Afrika ülkelerinden destek almak ve birçok alanda Afrika ülkeleri ile işbirliği yürütmek için 1998 yılında Açılım Eylem Planı hazırlanmıştır.

Türkiye'nin BM Genel kurulunda Afrika ülkelerinin yeteri kadar desteğini alamamasının sebebi olarak Afrika ülkeleri ile olan ilişkilerinin zayıflığı gösterilmiştir. Mevcut ilişkilerin geliştirilmesi ve özellikle BM üyesi olan Afrika ülkelerinin sempatisinin kazanılması gerektiği belirtilmiştir. Türkiye, Afrika açılımı ile siyasi, ekonomik ve kültürel ilişkilerini geliştirmenin ötesinde kamu diplomasisi faaliyetleri de yürüterek Afrika kamuoyunu etkilemek istemiştir. Bu sayede Afrika'ya kendini tanıtmayı, Afrika'yı anlamayı ve Afrika kamuoyu tarafından anlaşılması hedeflemiştir. Bu kapsamda tanıtım için karşılıklı ziyaretlerin yapılması ve tanıtım faaliyetlerinin düzenlenmesi; gıda, ilaç, malzeme yardımı gibi insani yardımların yapılması, teknik ve kalkınma yardımlarının sağlanması, iş adamlarına yatırım yapmaları teşviki, burs sayısının artırılması gibi birçok alanda kamu diplomasisi faaliyetlerinin yürütüleceği ifade edilmiştir. Dışişleri Bakanlığı koordinasyonunda düzenlenen Eylem Planı ile yol haritası belirlenmiş, yapılacak faaliyetlerde diğer ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde olunacağı ve iki yıllık bir süre içerisinde Eylem Planının faaliyete geçireceği ifade edilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 216-226).

Afrika'ya yönelik ikinci önemli adım, 2005 yılında Afrika Yılı ilan edilmesiyle atılmış ve Türkiye'nin bu yaklaşımı Afrika'da olumlu karşılanmıştır. Türkiye, 12 Nisan 2005'te Afrika Birliğinde gözlemci statüsü edinmiş ve 2008 yılında 10. Afrika Birliği Devlet ve Hükümet Başkanları Zirvesi'nde alınan karar ile Afrika Birliğinin stratejik ortaklarından birisi olmuştur. Diğer yandan Türkiye, 2008 yılında yaptığı başvuru sonucunda Afrika Kalkınma Bankası ve Afrika Kalkınma Fonu'nun bölge dışından 25. üyesi olarak kabul edilmiştir (Fırat, 2012, s. 814-815). Bu gelişmelere bağlı olarak Türkiye, aynı yılın ağustos ayında İstanbul'da Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesi düzenleyerek Afrika ile ilişkilerde yeni bir yol haritası belirlemiştir. Zirveye 49 Afrika ülkesi, Afrika Birliği ile birlikte 11 uluslararası ve bölgesel örgüt temsilcisi katılmıştır. Zirve sonucunda Türkiye-Afrika İşbirliği İstanbul Deklarasyonu yayınlanmış, Ortak Bir Gelecek İçin İşbirliği ve Dayanışma ile Türkiye-Afrika Ortaklığı İçin İşbirliği Çerçevesi belgeleri kabul edilmiştir. Deklarasyonda ortaklığa rehberlik edecek ilkeler belirlenmiştir. Türkiye-Afrika Ortaklığı İçin İşbirliği Çerçevesi Belgesinde ise işbirliği yapılacak alanlar ve hedefler tespit edilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2019). Belgede Addis Abada, Hartum ve Dakar'da Türk İşbirliği ve Koordinasyon Ajansı Başkanlığı (TİKA)'nın bölgesel koordinasyon ofisi kurarak Afrika ülkelerine kalkınma yardımı sağlama gayretinde olduğuna vurgu yapılmıştır. Ticaret ve yatırım, tarım, tarım ticareti, kırsal kalkınma, su kaynaklarının yönetimi, sağlık, barış ve güvenlik, altyapı, enerji, ulaştırma, kültür, turizm, eğitim, medya, enformasyon ve iletişim teknolojisi gibi alanlarda işbirliği yapılmasına karar verilmiştir. Bu alanlarda yapılacak programların uygulanması için bir izleme komisyonu kurulmasına, her 5 yılda bir Türkiye ve Afrika'da dönüşümlü olarak Türkiye-Afrika Zirvesi düzenlenmesine ve İkinci Zirvenin 2013 yılında Afrika'da yapılmasına karar verilmiştir. Afrika ile ilişkilerin geliştirilmesi amacıyla yapılan zirvenin ikincisi 2014 yılında Ekvator Ginesi'nin başkenti olan Malaboda gerçekleştirilmiştir. Zirvede, "Sürdürülebilir bir kalkınmanın ve bütünleşmenin güçlendirilmesi için yeni bir ortak model" teması kullanılmıştır. Zirve sonunda yayınlanan bir bildiri ile 2015-2019 dönemine ilişkin Ortak Uygulama Planı kabul edilmiştir. Bildiride aynı zamanda Üçüncü Zirvenin 2019 yılında Türkiye'de yapılması karara bağlanmıştır (Fırat, 2012, s. 816). Pandemi nedeniyle ertelenen Üçüncü Zirve toplantısı, 16-18

Aralık 2021 tarihinde İstanbul'da gerçekleştirilmiştir (Doğan, 2021). Üçüncü Zirve toplantısında alınan karar doğrultusunda Dördüncü Zirve toplantısının 2026 yılında Afrika'da yapılması hususunda mutabakata varılmıştır (Tepebaş, 2021).

2. Kamu Diplomasisi Kavramı

Kamu diplomasisi sayesinde bir ülke kendi düşüncelerini, duygularını, ideallerini, hedeflerini, güncel politikalarını başka uluslara anlatma fırsatı bulmaktadır. Bununla birlikte kamu diplomasisi, hükümetlerin başka ülkelerin hükümetlerinden ziyade halklarını da cezbedebilmek ve onlarla iletişime geçmek için yumuşak güç kaynaklarını harekete geçiren bir araçtır (Nye, 2018, s. 95). Kamu diplomasisi basitçe bir aktörün başka bir ülkedeki ulusun politikalarını ve kamuoyunu, kendi avantajına yönelik olarak etkilemeye çalışması olarak tanımlanabilir. Paul Sharp (2005, s. 106), kamu diplomasisi kavramını çıkarları artırmak ve temsili değerleri genişletmek için bir ülke halkı ile doğrudan yapılan iletişimin sürdürülmesi olarak ifade etmiştir. Hans Tuch'a (1993, s. 3) göre kamu diplomasisi, bir ülkenin amaçları ve mevcut politikalarının yanı sıra ulusal fikirlerinin ve hedeflerinin, kurumlarının ve kültürünün anlaşılması için yabancı toplumlarla yaptığı iletişim sürecidir. Cull (2009, s.12)'a göre ise kamu diplomasisi, uluslararası bir aktörün yabancı bir halkla iletişim kurarak uluslararası çevreyi yönetme teşebbüsüdür. Riggins (1998, s. 4) ise kamu diplomasisi kavramına farklı yaklaşarak bir hükümetin sahip olduğu ulusal hedeflerini, çıkarlarını ve amaçlarını gerçekleştirme amacı içerisinde hareket ederek doğru bilgiyi açıkça yayma girişimi olarak ifade etmiştir. Doğru bilginin yapılandırılmış yayılması sayesinde yabancı kamuoyu şekillendirilmeye çalışılmaktadır. Tepeciklioğlu ve diğerlerine (2018, s. 613) göre ise kamu diplomasisi faaliyetleri, bir hükümetin diğer ülke halkları nezdinde tanınırlık ve bilinirlik kazanarak onların tercih ve yaklaşımlarını etkileme amacı güden politika ve etkinlikler bütünüdür.

Kamu diplomasisi ile ilgili birçok kavram çeşitliliğinin bulunmasının temel sebebi, kavramın yeni olmasından ve kavramsal çerçevedeki eksikliklerinden kaynaklanmaktadır. Kamu diplomasisi ile ilgili tanımlara genel çerçeve içerisinde bakıldığında kavram, bir amaca yönelik olarak devlet ya da devlet dışı aktörler tarafından yabancı halklarla yapılan bir iletişim süreci olarak ifade edilmektedir. Detaylı olarak incelendiğinde ise kamu diplomasisinde yöntem olarak dinleme, konuşma, karşılıklı değişim; amaç olarak kendini anlatma, anlaşılma, uluslararası çevreyi yönetme, kamuoyunu şekillendirme, etkileme; özne olarak devlet, devlet dışı aktörler, bireyler; hedef kitle olarak yabancı kamuoyu, küresel toplum kavramlarının kullanıldığı görülmektedir. Oysa kamu diplomasisinin temelini oluşturan yumuşak güç ve diplomasi terimleri tanımlarda fazla geçmemektedir. Joseph Nye, *Public Diplomacy and Soft Power* adlı eserinde kamu diplomasisinin yumuşak güç kaynaklarını harekete geçirmek için bir araç olduğunu belirtmiştir (Nye, 2018, s. 95). Nitekim ekonomik, siyasi, kültürel diplomasiden sonra gelen kamu diplomasisinin bir diplomasi türü olduğu gerçeği ifade edilmemiştir. Bu eksiklikler, kavramın yeteri kadar anlaşılmasına, çerçevesinin oluşturulamamasına sebep

olmaktadır. Genel terimlerden yola çıkarak kapsayıcı bir kamu diplomasisi tanımını şu şekilde yapılabilir; “Yumuşak güç kaynaklarını harekete geçirmenin bir aracı ve diplomasinin bir türü olan kamu diplomasisi, devlet, devletle bağlantılı devlet dışı aktörler veya bireyler tarafından hedeflenen yabancı kamuoyuna veya küresel topluma yönelik olarak kendini anlatmak, bu toplumlarda anlaşılacak, temsili değerleri genişletmek, uluslararası çevreyi yönetmek, kamuoyunu doğru bilgi ile şekillendirmek; kurum, politika, ideoloji veya diğer unsurları tanıtmak gibi bir amaca yönelik konuşma, dinleme, karşılıklı değişim gibi çeşitli yöntemler ile etkilemek suretiyle monolog olarak veya diyalog kurarak yapılan politika ve etkinliklerin bütünüdür” (Eren, 2020, s. 62).

Kamu diplomasisi, aslında halkın amaçlarının ve değerlerinin uluslararası alanda yansıtılması olduğu için halkın diplomasisidir. Kamu diplomasisi bir propaganda veya hükümet diplomasisi değildir. Kamu diplomasisinin amacı, bir devlet gücünü veya yumuşak gücü bulunan bir aktörü savunmak değil farklı sosyal topluluklar arasında diyalog kurulmasını ve kültürlerin ortak anlayış içerisinde hareket etmelerini sağlamaktır. Kamu diplomasisi bir şeyleri ikna etmekten değil iletişim kurulmasından; bir şeylerin deklare edilmesinden değil karşı tarafın dinlemesinden oluşmaktadır. Kamu diplomasisi, çeşitli kökenler, farklı değerler ve karşıt çıkarılara rağmen farklı seslerin duyulduğu bir kamusal alan inşa etmeye çalışmaktadır. Kamu diplomasisi, hükümet diplomasisi gibi gücü savunmak ya da güç ilişkilerinin yeniden düzenlenmesini tartışmak değil, diplomasinin ön koşulu olan ortak dili oluşturmak ve ortak iletişim alanının oluşumunu teşvik etmektir (Castells, 2008, s. 91).

Küreselleşme ile birlikte değişen dünyada toplumsal beklentiler de çeşitlenmeye başlamıştır. Zaman içerisinde toplumsal parçalanmalardaki artış, farklı kültürleri ve yaşantıları da beraberinde getirmiştir. Medya ve çeşitli grupların farklı toplumlarda yaptıkları kamuoyu oluşturma çabaları da dış politika araçlarının çeşitlenmesine büyük etki etmiştir. Bilgi ve haberleşme teknolojisindeki hızlı gelişim, devletlerarasındaki sınırların kalkmasına sebep olmuştur (Ateş, 2009, s. 80). Küresel dünyada yaşanan bu gelişmeler, salt geleneksel diplomasi anlayışının artık yeterli olmadığını göstermiştir. Karmaşık ve ilişkilerin iç içe girdiği yeni dünya düzeni içerisinde ülkeler, geleneksel diplomasinden ziyade kamu diplomasisi faaliyetlerine daha fazla önem vermeye başlamıştır.

Gelişmiş ülkelerin sahip olduğu çekicilik, gelişmekte olan ülkeleri etkisi altına alabilmektedir. Toplumlar üzerinde siyasi ve ekonomik gelişmişliğin etkilerinin yanı sıra farklı alanlarda da yeterli donanımına sahip ülkeler, daha olumlu bir imaja sahip olmaktadır. Bununla birlikte sivil toplum kuruluşlarının hükümetler üzerinde baskı kurması ile kamu diplomasisi faaliyetlerinin alanı genişlemiş ve çeşitlenmiştir (Trunkos, 2011). Diğer yandan gelişmiş devletler, kamu diplomasisi stratejisinde klasik yöntemler yerine daha profesyonel yöntemler kullanmaya başlamışlardır. Gelişmiş devletler tarafından artık toplumsal değerlere ve kültürel diplomasiye öncelik veren toplumsal odaklı yöntemler tercih edilmektedir. Bilgiye dayalı yeni dünya düzeninde gelişmiş yöntemler kullanmak, stratejik iletişim kurulmasında kolaylıklar sağlamaktadır (Gregory, 2005, s. 8).

3. Türkiye'nin Afrika'da Kamu Diplomasisi Etkinliği

Türkiye öncülüğünde Türkiye-Afrika ilişkisini derinleştirmek amacıyla başlatılan Afrika açılım politikası sonrasında Türkiye, Afrika'da kamu diplomasisi faaliyetlerine ağırlık vermiştir. Ancak tanıtım eksikliği, yeteri kadar iki tarafın birbirlerini anlayamamış olması gibi kamu diplomasisi alanındaki sorunlar, Türkiye'nin Afrika'da istediği sonuçlara ulaşamamasına sebep olmuştur. Oysaki bölgesel bir güç olmak isteyen Türkiye, Afrika'da kalıcı bir ülke olmak istemektedir. Bu bağlamda Türkiye'nin Afrikadaki kamu diplomasisi etkinliği üç boyutta ele alınmıştır. Buna göre Türkiye'nin Afrika'ya yönelik söylemlerinin eyleme dönüşüp dönüşmediği, söylemlerini destekleyen yeterli kapasitesinin olup olmadığı ve Türkiye'nin Afrika kamuoyuna sesini duyurup duyuramadığı konuları değerlendirilmiştir.

3.1. Söylem – Eylem Tutarlılığı

Türkiye, 2008 yılında İstanbul'da düzenlenen 1. Afrika Zirvesi ve 2014 yılında Ekvator Ginesi'nde düzenlenen 2. Afrika Zirveleri ile birlikte kamu diplomasisini alanında önemli gelişmeler kaydetmiştir. Türkiye, bu süreç içerisinde Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi alanında birçok söylemde bulunmuştur. Söylemlerinin çoğunluğunu yerine getiren Türkiye, bir kısım söylemlerini ise yerine getirememiştir.

3.1.1. Tanıtım Faaliyetleri

Türkiye, Afrika açılımı ve sonrasında sürdürdüğü kamu diplomasisi faaliyetleri ile Afrika'da varlığını artırmak istemiştir. Nitekim diplomatik temsilci sayısının azlığı, Türkiye'nin Afrika'da yeteri kadar tanınmamış olması, Afrika'nın Türkiye'yi yeteri kadar bilmemesi gibi hususlar Türkiye'nin tanıtım konusundaki eksiklikleri olarak görülmüştür. 1998 yılında hazırlanan Afrika Açılım Eylem Planı ile Kuzey Afrika'da 5, Sahra Altı Afrika (SAA)'da 7 olmak üzere toplamda Afrika'da 12 olan temsilci sayısının on yıl içerisinde artırılmasına, Gana ve Fildişi Sahilleri'nde kapatılan büyükelçiliklerin yeniden açılmasına, ayrıca önemli ülkeler olarak görülen Zimbabwe, Tanzanya ve Mozambik'te yeni büyükelçiliklerin açılmasına karar verilmiştir. Ayrıca diplomatik temsilci sayısının on yıl içerisinde artırılması, diğer tanıtım çalışmalarının ise iki yıl içerisinde tamamlanması planlamıştır (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 217). Ancak Türkiye, Eylem Planı içerisinde belirttiği söylemlerini belirlediği zaman içerisinde gerçekleştirememiştir. Eylem planında on yıl içerisinde temsilci sayısını artırılacağı ifade edilse de büyükelçilik sayısı ancak 2009 yılında artırılabilmiştir. Nitekim Türkiye, 2009 yılında Tanzanya ve Fildişi Sahili'nde, 2010 yılında Kamerun, Gana, Mali, Uganda, Angola ve Madagaskar'da, 2011 yılında Zambiya, Mozambik, Moritanya, Zimbabwe, Güney Sudan, Somali ve Gambiya'da, 2012 yılında Nijer, Namibya, Burkina Faso ve Gabon'da, 2013 yılında Çad, Gine, Eritre ve Cibuti'de büyükelçilik açmış (Dışişleri Bakanlığı, 2019), 2021 yılında Togo'da açmış (TRT Haber, 2021) ve 2021 yılı itibariyle Afrika'daki büyükelçilik sayısı 43'e yükselmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2022).

Tablo 1. Türkiye'nin Yıllara Göre Afrika'daki Büyükelçilik Sayıları

Yıl	Mevcut Büyükelçilik Sayısı	Açılan Büyükelçilikler
1998	12	
2009	14	Tanzanya ve Fildişi Sahili
2010	20	Kamerun, Gana, Mali, Uganda, Angola, Madagaskar
2011	28	Zambiya, Mozambik, Moritanya, Zimbabve, Güney Sudan, Somali ve Gambiya
2012	32	Nijer, Namibya, Burkina Faso ve Gabon
2013	36	Çad, Gine, Eritre ve Cibuti
2021	43	Togo

Türkiye'nin Afrika'ya yönelik tanıtım faaliyetlerinin Birinci Afrika Zirvesi ile birlikte hızlandığı söylenebilir. Cumhurbaşkanı Abdullah Gül, 2008 yılında Ankara Üniversitesi Afrika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi'nin açılışında yaptığı konuşmada Afrika'daki diplomatik temsilci sayısının iki katına çıkartılacağını ifade etmiştir (Türkiye Cumhuriyeti Cumhurbaşkanlığı [TCCB] 2008). Nitekim Türkiye, 2014 yılı itibarıyla diplomatik temsilci sayısını yaklaşık 3 katına çıkarmayı başarmıştır. Diğer yandan Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, 2016 yılında Mogadişu Büyükelçiliği açılışında 54 Afrika ülkesinin 54'ünde de büyükelçilik açılmasının hedeflendiğini ifade etmiştir (TCCB, 2016). Türkiye, diplomatik temsilciliklerle ilgili söylemlerini belirttiği zaman içerisinde eyleme dönüştürememiş olsa da uzun vadede Afrika'daki temsilci sayısının artırabilmiştir.

Türkiye'nin tanıtım konusundaki diğer stratejisi ise Afrika ülkeleri ile karşılıklı ziyaretlerin artırılması, tanıtım organizasyonları ve etkinliklerin düzenlenmesi ile ilgili olmuştur. Heyetler halinde yapılacak ziyaretler ile Birleşmiş Milletler Güvenlik Konseyi (BMGK) adaylığı, Kıbrıs sorunu ve Türk dış politikasına ilişkin diğer konularda Afrika ülkelerine bilgi verilmesi, işbirliği imkânlarının araştırılması, teknik yardım olanakların belirlenmesi planlanmıştır. Bu kapsamda Türkiye, 1998 yılı Afrika Açılım Eylem Planı'nda Afrika ülkelerinin karar alıcıları ve büyükelçilerinin Türkiye'ye davet edilmesi, karşılıklı parlamenterler düzeyinde ziyaretlerin yapılması, Afrika ülkelerine heyetlerin gönderilmesi, Türkiye'deki organizasyonlara Afrika ülkelerinin davet edilmesi, Afrikalı aydınların ve akademisyenlerin organizasyonlara davet edilmesi söylemlerinde bulunmuştur (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 216-223). Söylemlerini iki yıl içerisinde eyleme dönüştürmeyi hedefleyen Türkiye, tanıtımla ilgili söylemlerinin çoğunluğunu belirttiği süre içerisinde hayata geçirememiştir. Nitekim Eylem Planı'nda 4 heyet şeklinde 24 Afrika ülkesine yapılması planlan ziyaretler, 8 Afrika ülkesi ile sınırlı kalmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 1999, s. 99). Heyetlerin gönderilememesi ziyaretlerin sınırlı kalmasına, Afrika ülkelerinin teknik yardım sorunlarının yeteri kadar bilinmemesine, Kıbrıs sorunu ve diğer dış politika konularının yeteri kadar anlatılamamasına sebep olmuştur. Ancak Birinci ve İkinci Afrika Zirveleri ile birlikte karşılıklı ziyaretler artırılmış; zirve faaliyetleri sonrasında Türkiye, Afrika'ya daha çok kendini tanıtmaya ve Afrika'yı anlama imkânı bulmuştur. Zirve toplantılarında Türkiye, kendi tezleri ile ilgili mesajlarını aynı anda tüm Afrika ülkelerine iletebilmiştir.

Dışişleri Bakanlığı, 1998 yılı Eylem Planı'nda tanıtımla ilgili bir dizi faaliyette bulunma kararı almıştır. Bakanlık düzenlenecek olan uluslararası dış politika toplantılarına Afrikalı konuşmacıların çağırılması, zaman zaman Afrikalı basın mensuplarının ve öğretim üyelerinin Türkiye'ye davet edilmesi, Afrika konusunda düzenlenecek sempozyum ile Türkiye'nin anlaşılmasının sağlanması, bir üniversitede Siyah Afrika İncelemeleri Enstitüsü'nün kurulması söylemlerinde bulunmuştur (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 223). Diğer yandan 2008 yılı Afrika İşbirliği Çerçeve Belgesi'nde Afrika ve Türkiye üniversiteleri arasında işbirliğinin genişletilmesi ve kolaylaştırılması kararı alınmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2008). Ancak Eylem Planı ile iki yıl içerisinde gerçekleştirilmesi planlanan tanıtım faaliyetleri, on yıl sonra gerçekleştirilebilmiştir. Nitekim 2008 yılında Ankara Üniversitesinde açılan Afrika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi (AÇAUM), bir üniversiteye bağlı olarak açılan ilk Afrika Çalışmaları Merkezi olmuştur. Üniversitenin düzenlediği seminer ve sempozyumlarla Türkiye'nin Afrika'yı daha iyi anlaması ve Türkiye'nin Afrika'da daha iyi anlaşılması hedeflenmiştir (Ankara Üniversitesi, 2019). Bununla birlikte Gazi Üniversitesi'nde 1982 yılında kurulmuş olan Afrika ve Orta Doğu çalışmaları yüksek lisans programı faaliyete geçmiş (Tepeciklioğlu, 2016, s. 15) ancak daha sonrasında faaliyetini sürdürmemiştir (Tokmak, 2021). Türkiye'de zaman içerisinde Afrika alanında çalışma yapan Araştırma Merkezi, Dernek, Vakıf ve Enstitüleri'nin sayısı artmıştır (Tokmak, 2021). Ancak Türkiye'deki üniversitelerde Afrika alanında lisans programı bulunmamaktadır. Bununla birlikte çoğunluğunda Afrika alanında Enstitü, Afrika bölümü, Anabilim dalı ve Bilim dalı bulunmamaktadır. Afrika ile ilgili lisans programının olmaması, anabilim dalı ve bilim dalı bulunan üniversite sayısının az olması nedeniyle Afrika alanında lisans yapan öğrenci bulunmamakta, yüksek lisans ve doktora yapan öğrenci sayısı ise oldukça sınırlı kalmaktadır. Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi, Bölge Çalışmaları Enstitüsü, Afrika Çalışmaları Ana Bilim Dalı, 2018-2021 yılları arasında yüksek lisans programı için toplamda 110 öğrenciye kontenjan ayırmış, doktora programı için kontenjan ayırmamıştır (ASBÜ, 2021).

Tablo 2. ASBÜ Afrika Çalışmaları Tezli Yüksek Lisans Programı Kontenjanları

Yıl	İngilizce Programı - T.C. Uyruklu	İngilizce Programı - Yabancı Uyruklu	Türkçe Programı - T.C. Uyruklu	Türkçe Programı - Yabancı Uyruklu
2018	5	5	5	5
2019	10	5	10	5
2020	10	5	10	5
2021	10	5	10	5

Kaynak: Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ), Erişim Adresi: <https://www.asbu.edu.tr>

3.1.2. Yardımlar

Türkiye, Afrika'ya yönelik yardım alanında 2000 yılında BM tarafından ilan edilen 'Binyıl Kalkınma Hedefleri ve 2005 yılında ilan edilen Paris Deklarasyonu doğrultusunda önemli ölçüde ilerleme kaydetmiştir (Arpa ve Bayar, 2019, s.226). Bununla birlikte Türkiye 1998 yılında başlatılan Afrika Açılım Eylem Planı doğrultusunda Afrika'ya yönelik yardımlar alanında stratejik

bir çalışma yürütmüştür. Türkiye, ilk yıllarda Afrika ülkelerinin kendisinden beklediği desteği çok fazla gösterememiş ancak zaman içerisinde kalkınma yardımlarında büyük bir gelişme göstermiştir. Türkiye, Afrika'ya yönelik söylemlerinde Afrika ülkelerine insani ve kalkınma yardımlarında bulunacağını taahhüt etmiştir. Nitekim 1998 yılı Afrika Açılım Eylem Planı'nda Afrika'ya gıda, ilaç ve malzeme olarak insani yardım yapacağını ve TİKA yönetiminde olacak şekilde teknik yardım için 10 milyon dolar fon ayıracağını ifade etmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 219-220). Yardımlar kapsamında Türkiye, SAA'ya 2000 yılında 330 bin dolar insani ve kalkınma yardımda bulunabilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2019). Türkiye, 1992-2003 yıllarını kapsayan dönem içerisinde çoğunlukla Orta Asya'ya yardımlarda bulunmuş, insani ve teknik yardım konusunda en az yardımı Afrika'ya yapmıştır (TİKA, 2004, s. 26). Türkiye'nin tüm projeler kapsamında Afrika'ya yönelik yaptığı proje oranı ise %3 seviyesinde kalmıştır (TİKA, 2004, s. 99). Diğer yandan Türkiye, Afrika'ya yardımlarda koordinasyonun sağlanması için ilk TİKA ofisini ise 2005 yılında açabilmiştir (TİKA, 2018, s. 19). Türkiye, 2005 yılını "Afrika Yılı" olarak ilan etmesiyle birlikte Afrika açılımına hız vermiş ve 2005 yılında Etiyopya'da, 2006 yılında Sudan'da ve 2007 yılında Senegal'de TİKA ofisleri açmıştır (TİKA, 2018, s. 18). Türkiye, 2008 yılı Afrika İşbirliği Çerçevesi Belgesi'nde diğer Afrika ülkelerine de TİKA ofisi kurmak istediğini ifade etmiştir. Belirli bir süre belirtilmemekle birlikte TİKA'nın, uzun vadede tüm Afrika ülkelerinde koordinasyon ofisi açacağı ifade edilmiştir. TİKA'nın 2019 yılı itibarıyla Afrika'da 22 tane ofisi bulunmaktadır. Mali, Madagaskar ve Nijeryadaki ofisler ise kurulum aşamasındadır (TİKA, 2019, s. 73).

Kalkınma yardımları kapsamında 2018 yılında İstanbul'da düzenlenen İkinci Bakanlar Gözden Geçirme Konferansı'nda Türkiye'nin Afrika'ya yönelik yardımlarının istikrarlı bir şekilde artmasının önemine vurgu yapılmıştır. Nitekim Türkiye, SAA'ya yardımlarını istikrarlı bir şekilde artırarak 2000 yılında 330 bin dolar olan yardım seviyesini 2008 yılında 105,3 milyon dolara ve 2015 yılında 395,77 milyon dolara yükseltmiştir (TİKA, 2019, s. 73).

Tablo 3. Türkiye'nin SAA Bölgesine Yönelik Kalkınma Yardımları

Yıl	Miktar (Dolar)
2000	330.000
2008	105.300.000
2015	397.770.000

Türkiye, 2008 yılı Türkiye-Afrika Ortaklığı İçin İşbirliği Çerçevesi Belgesi'nde TİKA koordinasyonunda tarım, tarımsal ticaret, kırsal kalkınma, su kaynakları yönetimi alanlarında Afrika'ya desteğini artıracığını taahhüt etmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2019). Diğer yandan 2014 yılı İkinci Afrika Zirvesi deklarasyonunda Kapsamlı Afrika Tarım Kalkınma Programı (*Comprehensive Africa Agriculture Development Programme CAADP*)'nin desteklenmesi, hayvancılık alanında işbirliği yapılması kararlaştırılmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2014). Nitekim Türkiye, Afrika'ya yönelik tarımsal kalkınma yardımı kapsamında 2008 yılında eyleme geçmiştir. TİKA bünyesinde oluşturulan Afrika Tarımsal Kalkınma Programı ile Afrika'nın gıda krizine yardımcı olunmak istenmiştir. Afrika'ya yönelik geniş kapsamlı bir program uygulanmaya konulmuş ve Afrika

ülkelerinin tarımsal kapasitelerinin artırılması hedeflenmiştir. Program kapsamında 2007-2008 yıllarında Burkina Faso, Cibuti, Gine, Gine-Bissau, Komor Adaları, Madagaskar, Mali, Senegal ve Tanzanya'da mevcut tarımsal durumun tespit edilmesi ve ihtiyaçların belirlenmesi için çalışmalar yapılmıştır. Üç aşama olarak hazırlanan programın ilk aşamasında belirlenen Afrika ülkelerinin Tarım ve Hayvancılık Bakanlıklarının 65 üst düzey yöneticisi, 2008 yılında Ankara'da düzenlenen "Tarımsal İşbirliği Toplantısı"na katılmıştır. Toplantıda Türkiye'nin tarım konularındaki bilgi birikimini aktarması için eğitim programlarının düzenlenmesi ve Afrika'ya tarımsal donanım desteğinin sağlanması kararlaştırılmıştır. Programın ikinci aşamasında 2009 yılında Ankara, Antalya, Dalaman ve İstanbul'da 13 Afrika ülkesinden 141 eğitimciye "toprak ve arazi kullanımı", "bitkisel üretim ve zirai mücadele", "hayvancılık", "balıkçılık", "tarım ürünlerinin işlenmesi" ve "tarımsal mekanizasyon" kursları verilmiştir. Üçüncü aşama olarak ise tohum, tarımsal alet ve makine desteği ile her bir ülkede pilot projeler uygulanması, yerinde eğitim programlarının düzenlenmesi ve modern üretim tekniklerinin yaygınlaştırılması hedeflenmiştir (TİKA, 2009, s. 22-23). Bu kapsamda Komorlar'da patates, Kongo'da balıkçılık üretimine yönelik projeler geliştirilmiştir (TİKA, 2010, s. 100).

2015-2019 Yılı Ortak Eylem Plan'ında ise daha kapsamlı bir işbirliğine gidilerek tarım alanından sorumlu bakanların ve yetkililerin karşılıklı ziyaretlerde bulunması ve toplantılar yapılması, Afrika ülkelerinde tarım ihtisas planlarının hazırlanması için işbirliğinin yapılması, tarımcılık ile ilgili uzman eğitimi verilmesi, hayvancılıkla ilgili bilgi paylaşımı ve uzman değişimi yapılması, sulama yöntemleri ile ilgili teknik işbirliği yapılması kararlaştırılmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2019). Bu kapsamda Türkiye, 2017 yılında Antalya'da Birinci Türkiye-Afrika Tarım Bakanları Toplantısını ve Tarım İş Formunu düzenlemiştir. Afrika'nın tarımsal alandaki sorunlarının çözümü için gayret göstereceğinin ifade edildiği toplantıya, üst düzey bürokratlar ve iş adamları katılmıştır. Toplantıda Türkiye ile tarımsal ticaretin 2003'te 480 milyon dolar iken 2016'da 2,5 milyar dolara yükseldiği ifade edilmiştir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2017). TİKA, tarım alanında Afrika'ya destek olmak için 2019 yılında Cibuti, Somali, Sudan, Çad, Moritanya, Nijer'den gelen 11 Afrikalı tarım uzmanına, Antalya ve İstanbul'da "Modern Tarım Teknikleri ve Seracılık Eğitimi" vermiştir (Tarım ve Orman Bakanlığı, 2017). Türkiye, tarım alanında Afrika'nın kırsal kalkınmasına önemli ölçüde yardımcı olmaktadır. Afrika açılım ile birlikte tarım alanındaki söylemlerin çoğunluğunu yerine getirmiş olan Türkiye, bu konuda Afrika kamuoyunda olumlu bir imaja sahip olmak istemektedir. Halkın büyük çoğunluğunun tarımcılıkla geçimini sağladığı Afrika ülkelerine tarım alanında destek olmak, Türkiye'nin kamu diplomasisine olumlu katkılar sağlamıştır. Ancak Türkiye'nin 2008 yılından itibaren tarım alanında yalnızca bir kez zirve toplantısı yapması, Afrikalı çiftçilerin eğitim faaliyetlerine yeteri kadar ağırlık vermemesi, ekipman yardımlarının az olması, söylemlerin tam olarak eyleme dönüştürülememesine sebep olmuştur.

Türkiye'nin Afrika'ya yardımda bulunduğu diğer bir alan ise sağlık alanında olmuştur. Nitekim Birinci Afrika Zirvesinde kabul edilen Türkiye-Afrika İşbirliği Çerçeve Belgesinde Türkiye'nin Afrika'daki kötü beslenme, bulaşıcı ve salgın hastalıkların üstesinden gelmeye yönelik çabalarını yoğunlaştırması, bu konuda çalışma yapan devlet ve uluslararası kuruluşlara destek vermesi, bu hastalıkların önlenmesi için ilaç üretimine destek olması beklenmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2008).

Bu kapsamda Türkiye, Afrika'daki sağlık sorununa destek olmak için harekete geçmiş, TİKA ve sağlık alanındaki Sivil Toplum Kuruluşu (STK)'lar öncülüğünde faaliyetler gerçekleştirmiştir. Buna göre TİKA, 2007-2010 yılları arasında toplam 25 STK ile Afrika ülkelerine yönelik sağlık alanında birçok proje gerçekleştirmiştir. 686 sağlık personelinin katılımıyla bulaşıcı hastalıkları engellemeye yönelik sağlık taraması yapılmıştır. Projeler kapsamında 280.047 hasta tedavi edilmiştir (Çomak, 2011, s. 217-218). Yine Türkiye, özel sektörü Afrika'ya yönlendirerek Afrika'nın ilaç ihtiyacının karşılanmasına destek olmaktadır. Bir ilaç firması olan Abdi İbrahim, yurtdışındaki ilk temsilciliğini 1999 yılında Cezayir'de açmıştır. Firma, 2014 yılı itibariyle Cezayir'de 50 milyon dolar yatırımla Afrika kıtasının en modern üç ilaç tesisinden biri olan Abdi İbrahim Remede Pharma'yı kurmuştur. Firma ayrıca Tanzanya ve Fas'ta da yatırımlar yapmayı planlamaktadır (Sansarlıoğlu, 2019). Nitekim Türkiye, sağlık alanındaki kamu diplomasisi faaliyetleri ile bu bağlamdaki söylemlerinin çoğunluğunu eyleme dönüştürebilmiştir.

3.1.3. Eğitim Desteği

Eğitim desteği kapsamında 1998 yılı Afrika Açılım Eylem Planı'nda 204 öğrenciye burs verildiği, bu sayının artırılacağı, Afrikalı bursiyerlerle eğitimlerini tamamladıktan sonra da temas halinde olunması gerektiği ifade edilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 222). 2008 yılı Türkiye-Afrika İşbirliği Çerçeve Belgesi'nde ise Türkiye'nin Afrikalı öğrencilere yönelik 300'den fazla yükseköğrenim bursu sağlandığı, gelecek yıllarda bu sayıyı artırılacağı, gençlik etkinlikleri için işbirliği yapılacağı belirtilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2008). Nitekim Türkiye'nin Afrikalı öğrencilere burs sağlama ile ilgili söylemlerini eyleme dönüştürebildiği söylenebilir. Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı (YTB) tarafından 2011-2012 döneminde 589 Afrikalı öğrenci hükümet burslusu olarak Türkiye'de eğitim görmüştür. 2012-2013 dönemi için ise Sahra Altı Afrika (SAA) ülkelerinden 561, Kuzey Afrika ülkelerinden 142 öğrenciye burs verilmiştir. Yine eğitim desteği kapsamında Dışişleri Bakanlığı da Uluslararası Genç Diplomatlar Eğitim Programına Afrika'dan gelen genç diplomatları kabul etmektedir (Türkiye Büyük Millet Meclisi [TBMM], 2012, s.11).

Türkiye'ye Afrika'dan gelen öğrenci sayısı zaman içerisinde artmıştır. Öğrenci hareketliliğine bağlı olarak Afrikalı öğrencilere sağlanan burs sayısı da aynı oranda artırılmıştır. YTB tarafından 2011-2019 yılları arasında yaklaşık 5300 Afrikalı öğrenciye burs verilmiştir. Türkiye, 2019 yılı itibariyle 52 Afrika ülkesinden 1150 öğrenciye burs imkânı sağlamıştır (Yurt Dışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı [YTB], 2019). YTB, 2016-2017 döneminde ise 1075'i SAA olmak üzere toplamda 1312 Afrikalı öğrenciye burs verilmiştir (Aydın, 2017). Bazı dönemlerde burs sayısında düşüş yaşansa da genel olarak burs miktarında artış olduğu söylenebilir. Diğer yandan mezun olan Afrikalı öğrencilere yönelik olarak YTB, Türkiye Mezunları Programı kapsamında 2016-2019 tarihleri arasında Mali, Senegal, Zambiya, Zimbabve, Sudan, Cezayir, Cibuti, Nijerya, Gana, Kenya, Çad, Tanzanya, Kamerun, Somali ve Etiyopya olmak üzere 15 Afrika ülkesinde buluşma etkinliği düzenlemiştir (Türkiye Mezunları, 2019). Eğitim gören ve mezun olan öğrencilere yönelik yapılan faaliyetler, Türkiye'nin Afrika'daki varlığını geleceğe taşımasına yardımcı olmaktadır.

Tablo 4. Türkiye'de Burs Alan Afrikalı Öğrenci Sayısı

Yıllar	Öğrenci Sayısı
2011-2012	589
2012-2013	703
2011-2019	5300
2019	1150

İkinci Türkiye-Afrika Zirve toplantısında kapasite geliştirme programları ile Afrikalı gençlerin statüsünü geliştirmeye yönelik işbirliği yapılacağı ifade edilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2014). Bu kapsamda mezun öğrencilerin kapasitelerini geliştirmeye yönelik 2019 yılında kapasite geliştirme programı yapılmıştır (YTB, 2019). Diğer yandan Türkiye'de eğitim görmekte olan Afrikalı öğrencilerin gelişimine yönelik olarak da 2018 yılında Uluslararası Öğrenci Akademisi kurulmuştur (Durul, 2018).

2015-2019 Ortak Eylem Planında ise öğrenci değişimlerinin teşvik edilmesi ve artırılmasına vurgu yapılmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2019). Türkiye, bu kapsamda zaman içerisinde Afrika ülkeleri ile öğrenci değişimini hızlandırmıştır. Nitekim 2013-2014 eğitim öğretim yılında SAA'dan gelen öğrenci sayısı 4532 iken 2017-2018 yılları arasında 11.378'e (Baydemir, 2018), 2019 yılı itibarıyla Afrika'dan gelen toplam öğrenci sayısı ise 12 bin seviyesine ulaşmıştır (YTB, 2019). Diğer yandan bazı üniversitelerin öğrenci hareketliliğine destek olmaları ile daha çok Afrikalı öğrencinin Türkiye'ye gelmesi sağlanmıştır. Öyle ki Karabük ve Kastamonu Üniversiteleri, Çad ile yaptıkları öğrenci alım protokolü kapsamında 2013-2014 yılı için 48 öğrenci kabul ederken 2018 yılında bu sayı 10 kat artarak 460 öğrenciye ulaşmıştır. Yine Karabük Üniversitesi Eylül 2018'de Çad ile yaptığı protokol kapsamında üniversite sınavında başarılı olan 1000 öğrenci arasından 500 öğrenciyi kabul edeceğini bildirmiştir. Diğer yandan SAA ülkelerinin hepsinden Türkiye'deki üniversitelere öğrenci kabulü gerçekleşirken sadece Seyşeller'den öğrenci gelmemiştir. 3666 Afrikalı öğrenci arasında yapılan bir çalışmaya göre 2017-2018 yılları arasında Afrikalı öğrencilerin Türkiye'de en çok tercih ettikleri il İstanbul iken ikinci il ise Ankara olmuştur (Baydemir, 2018).

3.1.4. Barış ve Güvenlik Desteği

Türkiye, Afrika'ya barış ve güvenlik alanında birçok Afrika ülkesine destek olmaktadır. Nitekim Birinci Afrika Zirvesi'nde kabul edilen Türkiye-Afrika İşbirliği Çerçeve Belgesi'nde Afrika, Türkiye'nin Birleşmiş Milletler (BM) Barış Koruma Operasyonlarına olan katkısından memnuniyet duyduğunu ifade etmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2008). Öyle ki Türkiye, her dönem Afrika'nın barış ve güvenliğine yönelik beklentileri yerine getirme gayreti içerisinde olmuştur. Türkiye, barışı koruma misyonları kapsamında, BM Sierra Leone Misyonu (United Nations Mission in Sierra Leone UNAMSIL), BM Kongo Gözlem Heyeti Sivil Polis Misyonu (United Nations Organization Mission in the Democratic Republic of the Congo MONUC), BM Sudan Misyonu (United Nations Mission in Sudan UNMIS), BM Fildişi Sahili Operasyonu (United Nations Operation in Côte d'Ivoire UNOCI), BM Burundi Misyonu (United Nations Operation in Burundi ONUB) ve BM Liberya Misyonu (United Nations Mission in Liberia UNMIL)'e katılmıştır (Çomak, 2011, s. 210). Bununla birlikte Orta Afrika Barış

Misyonu'na (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in the Central African Republic MINUSCA), Darfur Misyonu'na (United Nations African Union Hybrid Operation in Darfur UNAMID), Mali Misyonu'na (United Nations Multidimensional Integrated Stabilization Mission in Mali MINUSMA), Somali Misyonu'na (United Nations Assistance Mission in Somalia UNSOM) personel desteği sağlamıştır. Diğer yandan Türkiye, deniz gücü ile de kıtanın barış ve güvenliğine destek olmaktadır. Nitekim Türkiye, Somali kıyılarında korsanlığa karşı başarılı operasyonlar yürütmektedir (Oğurlu, 2017, s. 57). Birinci Bakanlar Düzeyindeki Ortaklığı Gözden Geçirme Konferansı'nda Türkiye'nin BM Barış Misyonlarına olan katkısı ve Somali'nin barış ve güvenliğine yönelik desteği, Afrika ülkeleri tarafından takdirle karşılanmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2011). Bununla birlikte Türkiye, 2005 yılı Dünya Zirvesi sonrasında kurulan BM Barışı İnşa Komisyonu'nun üyesidir ve komisyonun çalışmalarını finanse etmek üzere kurulan Barışı İnşa Fonu'na kayda değer ölçüde mali katkı sağlamaktadır (Dışişleri Bakanlığı, 2020). Türkiye'nin de üyesi olduğu komisyon aracılığıyla çatışmadan çıkmış Sierra Leone, Gine, Burundi, Liberya gibi ülkelere barışın inşası, kalkınma ve demokratikleşme gibi alanlarda destek olunmaktadır (TBMM, 2012, s. 9).

3.2. Söylem – Kapasite Tutarlılığı

Türkiye, Kıbrıs Sorunu ve BMGK adaylığı konularında Afrika ülkelerinin uluslararası ortamda desteğini alabilmek için Afrika ile ilişkilerini geliştirmek istemiştir. Türkiye'nin Afrika ile mevcut ilişkilerinin yeterli olmadığı gerekçesiyle 1998 yılında Afrika açılımı başlatılmıştır. Bu kapsamda hazırlanan Eylem Planı'nda Afrika ile ilişkilerin artırılması için temsilci sayısının on yıl içerisinde artırılması gerektiği ifade edilmiştir. Planlanan kamu diplomasisi faaliyetlerinin ise iki yıl içerisinde gerçekleştirilmesi hedeflemiştir. Ancak Türkiye, SSCB'nin dağılması sonrasında Türk devletlerine karşı başlattığı kamu diplomasisi faaliyetlerinde yaşadığı kapasite sorununu Afrika açılımında da yaşamıştır. Türkiye'nin mevcut ekonomik durumunun yetersizliğine bağlı olarak Afrika açılımındaki söylemlerin hepsi eyleme dönüştürülememiştir. Nitekim Eylem Planı'nda daha önceden kapatılan Gana ve Fildişi Sahilleri büyükelçiliklerinin yeniden açılması planlansa da açılması mümkün olmamıştır. Diğer yandan Zimbabwe, Tanzania ve Mozambik'te yeni büyükelçiliklerin on yıl içerisinde açılmasına karar verilse de yeni büyükelçilikler ancak 2009 yılında açılmaya başlanmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 217). 2014 yılı itibarıyla Afrika'da 36 büyükelçi (Dışişleri Bakanlığı, 2019) sayısına ulaşmış olan Türkiye, 2022 yılı itibarıyla büyükelçilik sayısını 43'e yükseltmeyi başarmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2022).

Ekonomik ve siyasi alanda yaşanan olumsuzluklar, Türkiye'nin Afrika açılım politikalarını da olumsuz yönde etkilemiştir. Türkiye, 1991-2002 yılları arasında kurulan koalisyon hükümetleri ile siyasi istikrarı sağlayamamış ve bu durum ekonomiye de yansımıştır. Bununla birlikte 1994 ve 2001 ekonomi krizleri ise ekonomik sorunların daha da artmasına sebep olmuştur. 2002 yılı seçimleri ile birlikte oluşan tek parti iktidarı, nispi olarak siyasi ve ekonomik istikrarı sağlayabilmiştir (Bayrak ve Kanca, 2013, s. 1). Bu durum, Türkiye'nin yurtdışında tanınmasına da etki etmiştir. Nitekim Türkiye, yeni büyükelçilikler açmanın ötesinde kapatılan büyükelçiliklerini dahi kapasite yetersizliğine bağlı olarak tekrardan açamamıştır. Diğer yandan 1999 yılında

yaşanan Marmara Depremi de Türkiye'nin Afrika Açılım Eylem Planı kapsamında yürütülen kamu diplomasisi sürecinin ilerlemesine engel olmuştur. Bu nedenle ki Türkiye, Afrika'da kamu diplomasisi alanında yapmak istediği birçok faaliyeti ertelemek zorunda kalmıştır.

Türkiye, kamu diplomasisi alanında ertelediği faaliyetlerini 2008 yılı itibarıyla gerçekleştirmeye başlamıştır. 2008 yılında düzenlediği Birinci Türkiye-Afrika Zirvesi ve 2014 yılında düzenlediği İkinci Türkiye-Afrika Zirvesi ile Türkiye, Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi uygulamakta kararlı ve yeniden istekli olduğunu göstermiştir. Zirvelerde alınan kararlar ile kamu diplomasisine hız verilmiş ve Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi alanında birçok söylemde bulunulmuştur. Nitekim Türkiye, söylemlerinde Afrika'daki her ülkeye büyükelçilik açacağını (TCCB, 2016), Türkiye'ye gelen tüm Afrikalı öğrencilerin burs miktarının artırılmasını hedeflediğini ifade etmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2011). Ancak orta ölçekte bir büyüklüğe sahip olan Türkiye'nin ekonomik kapasitesi, bu söylemleri eyleme dönüştürmek için yeterli olmamıştır. Kapasite sorununun nedeniyle Türkiye'nin tüm Afrika ülkelerinde büyükelçiliği bulunmamakta, fahri konsolosluklar dâhil toplamda 53 temsilcisi bulunmaktadır (Dışişleri Bakanlığı, 2020) ve tüm Afrikalı öğrencilere burs sağlayamamaktadır. Bununla birlikte Türkiye, dünyada marka değeri olarak 2017 yılında 24. sırada yer alırken 2018 yılında %33'lük bir değer kaybı yaşamış, buna bağlı olarak 382 milyar dolarlık marka değeri ile 34. sırada yer alabilmiştir (Brand Finance, 2018, s. 14).

Türkiye, ülke içi kamuoyunun Afrika'ya yönelik ilgisini çekmek için tanıtım faaliyetlerine önem vermiştir. Afrika Açılım Eylem Planı'nda bu kapsamda Türkiye'de Afrika ile ilgili sempozyum ve seminerler düzenlenmesi, bir Türk Üniversitesi'nde Siyah Afrika İncelemeleri Enstitüsü kurulması söylemlerinde bulunulmuştur (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 223). Türkiye, iki yıl içerisinde eyleme dönüştürmek istediği bu söylemlerini kapasite yetersizliği nedeniyle 10 yıl sonrasında gerçekleştirilebilmiştir. Nitekim 2008 yılında Ankara Üniversitesinde açılan AÇAUM, bir üniversiteye bağlı olarak ilk açılan Afrika çalışmaları merkezi olmuştur. Merkez, düzenlediği seminer ve sempozyumlarla Türkiye'nin, Afrika'yı daha iyi anlamasına ve Türkiye'nin Afrika'da daha iyi anlaşılmasına katkı sağlamıştır (Ankara Üniversitesi, 2019). Diğer yandan tanıtımla ilgili diğer kurumlarda da kurumsal yetersizlikler görülmektedir. Nitekim Kültür ve Turizm Bakanlığı'nın Afrika'da sadece bir adet Kültür ve Tanıtma Müşavirliği (Kültür ve Turizm Bakanlığı, 2019), Yunus Emre Enstitüsü'nün 10 temsilcisi (Yunus Emre Enstitüsü, 2021), İletişim Başkanlığının sadece 4 temsilcisi (İletişim Başkanlığı, 2018), bulunmakta, Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı'nın (YTB, 2019) ve TRT World'un (TRT, 2019) ise Afrika'da hiç temsilcisi bulunmamaktadır.

Tablo 5. Kurumların Afrika'daki Temsilci Sayısı

Kurum	Sayı
Kültür ve Turizm Bakanlığı	1
TİKA	22
Yunus Emre Enstitüsü	10
İletişim Başkanlığı	4
Yurtdışı Türkler ve Akraba Toplulukları Başkanlığı	Mevcut Değil
TRT World	Mevcut Değil

Türkiye'nin Afrika'ya yönelik olarak kamu diplomasisi alanında önem verdiği diğer bir husus ise insani değerler kapsamında Afrika toplumlarında imaj oluşturabilmektir. Türkiye, Afrika Açılım Eylem Planı'nda gıda, ilaç, malzeme yardımı gibi insani yardımların yapılması, teknik ve kalkınma yardımlarının sağlanması, burs sayısının artırılması gibi birçok insani alanda kamu diplomasisi faaliyetlerinin yürütüleceğini ifade etmiştir. Dışişleri Bakanlığı koordinasyonunda düzenlenen Eylem Planı ile yol haritası belirlenmiş, bu kapsamda yapılacak faaliyetlerde diğer ilgili kurumlarla koordinasyon içerisinde olunacağı ve iki yıllık bir süre içerisinde Eylem Planı'nın faaliyete geçirileceği belirtilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 1998, s. 216-226). Ancak Türkiye, kapasite sorununa bağlı olarak insani değerler alanındaki kamu diplomasisi faaliyetlerine ancak Birinci ve İkinci Afrika Zirveleri sonrasında ağırlık verebilmiştir. Bununla birlikte bu alanda kamu diplomasisi uygulayacak kurumlardaki yetersizlik, kamu diplomasisi etkinliğini de olumsuz yönde etkilemiştir. Diğer yandan kurumsal yapının yetersizliği, sorunun devam ettiğini göstermektedir. Nitekim TİKA'nın Afrika'da toplamda 22 temsilcisi (TİKA, 2019) bu alanda hizmet etmekte, diğer ülkelerde temsilciliklerinin olmaması nedeniyle yapılacak yardımların tespiti ve dağıtım konularında sorunlar yaşanmaktadır. Oysaki Türkiye, söylemlerinde Afrika'nın tamamına yönelik olarak kamu diplomasisi faaliyetleri yürütme gayreti içerisinde olduğunu ifade etmektedir.

3.3. Sesini Duyurma Gücü

Türkiye, 1960'larda ortaya çıkan Kıbrıs sorununda Afrika toplumlarından destek beklemiş ancak Afrika toplumuna sesinin duyuramadığını fark etmiştir. Kuruluşundan itibaren yanında yer aldığı Batı'nın Kıbrıs konusunda Türkiye'ye muhalif olması sonrasında Türkiye, geçte olsa Afrika'ya yönelik yaptığı politik hatalarını anlamıştır. Ancak sonraki dönemlerde ülke içi siyasi sorunlar ve darbeler sebebiyle dış politika konularına çok fazla ağırlık veremeyen Türkiye'nin Afrika ile olan ilişkileri, 1990'lı yıllara kadar pek fazla ilerleme gösterememiştir. Soğuk Savaş sonrasında ülkelerin çok yönlü dış politika izlemeleriyle birlikte Türkiye de bu yeni oluşumdan etkilenmiştir. Bu yöndeki ilk adımını bağımsızlıklarını yeni kazanan Türk devletlerine yönelik atan Türkiye, kamu diplomasisi ile Türk devletlerine kendi tezlerini anlatmak istemiştir. Ancak dış politikada ilk defa kamu diplomasisini kullanan Türkiye, bu alanda yeteri kadar başarılı bir performans gösterememiştir. Çok yönlü dış politikasının diğer bir adımını ise 1998 yılında Afrika'ya yönelik atmıştır. Türkiye, Afrika açılımı olarak başlattığı yeni süreç ile birlikte hikâyesini Afrika'ya anlatma, kendisini Afrika'ya tanıtmaya ihtiyacı duymuştur. Afrika'da geçici değil kalıcı olmak isteyen Türkiye, Afrika'ya yönelik kısa, orta ve uzun vadeli hedefler oluşturmuştur. Kısa vadede Kıbrıs sorunu ve BMGK geçici üyeliği konularında Afrika ülkelerinin desteğini almak isteyen Türkiye, orta vadede Afrika ülkeleri ile ticari ve ekonomik ilişkilerini geliştirmek, uzun vadede ise bölgesel güç olmak istemiştir. Nitekim bu hedeflerden ilk ikisinin bölgesel güç olma isteğini destekleyen hedefler olduğu söylenebilir (Tepeciklioğlu, 2018, s. 73).

Küresel boyutta barış ve güvenliğin sağlanması için gerektiğinde kuvvet kullanmaya yetkili olan Güvenlik Konseyi, BM'in en etkili organı konumundadır. Konsey'e geçici üye olmak, üye ülkeye uluslararası prestij sağlamaktadır. Türkiye, BMGK geçici üyeliğine seçilerek Kıbrıs sorunu,

bölgesel barış gibi konulardaki tezlerini uluslararası platformlarda anlatmak istemiştir. Bu nedenle Türkiye, bu üyeliğin kendisine sağlayacağı fırsatlarla uluslararası alanda kendi tezlerini anlatmak istemiş, üye olabilmek için de 54 Afrika ülkesinin desteğine ihtiyaç duymuştur. Türkiye, 1951-1952, 1954-1955 dönemlerinde ve son olarak 1961 yılında Polonya ile paylaştığı bir yıllık dönemde BMGK'nin geçici üyesi olmuştur. Soğuk Savaş sonrası dönemde ise üyelik için ilk kez 21 Temmuz 2003 tarihinde adaylığını açıklamıştır. Seçim için 50 milyon dolarlık bütçe ayıran Türkiye, bütçenin 20 milyon dolarını BM'ye yönelik aidat borcu olduğu için oy kullanma hakkını kaybeden yoksul ülkelere ayırmıştır. Türkiye'nin bu çabaları zaman içerisinde Afrika toplumunda karşılık görmeye başlamıştır. Öyle ki İstanbul'da 2007 yılında düzenlenen En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı'nda Moritanya Ticaret ve Endüstri Bakanı Sid Ahmed Ould Raiss, gazetecilerin sorusu üzerine "Türkiye'nin BM Güvenlik Konseyi adaylığının meşru hakkı olduğunu, Türkiye'nin Afrika'nın problemlerine daha fazla sahip çıkacağını düşündüklerini, zaten Türkiye'nin Afrika'nın yaşadığı sıkıntılara benzer sıkıntılar yaşamış bir ülke olduğunu" ifade etmiştir. Diğer yandan Madagaskar Dışişleri Bakanı Marcel Ranjeva, "Türkiye'nin dost ülkelere destek almakta haklı olduğunu; jeopolitik, ekonomik ve siyasi rolüyle Güvenlik Konseyi'ne üye olmayı hak ettiğini, dost ülke Türkiye'nin Güvenlik Konseyinde olmasından memnuniyet duyacaklarını" ifade etmiştir (Haberler, 2007). Türkiye, yaptığı 5 yıllık yoğun kamu diplomasisi çalışmaları (CNNTÜRK, 2008) neticesinde Afrika ülkelerinin tamamından oy almayı başarmış ve grubunda 152 oyla 47 yıl aradan sonra en fazla oyu alarak yeniden 2009-2010 BMGK geçici üyeliğine seçilmiştir. Afrika ülkeleri Türkiye'nin çağrısına karşılık vermiş ve BMGK geçici üyeliği için destek olmuşlardır (TBMM, 2012, s. 19). BMGK geçici üyeliği adaylığı seçimi sonrasında dönemin Dışişleri Bakanı Ali Babacan, "özellikle Afrika ile ilgili olarak çalışmaların yoğunlaştırılmış olmasının Türkiye için önemli avantajlar kazandıracaklarını, bu sayede Türkiye'nin Afrika'yı daha iyi anlayacağını" ifade etmiştir. Dönemin Cumhurbaşkanı Abdullah Gül ise üyelik ile birlikte "Türkiye'nin bölgesinde ve dünyada barış, istikrar ve huzur için sorunların çözümünde rol oynayan bir güç olmaya devam edeceğini" belirtmiştir (CNNTÜRK, 2008).

Türkiye Afrika'ya destek olmakla ilgili söylemlerini eyleme dönüştürmeye çalışmıştır. BM'in Afrika'daki barışı koruma misyonlarına lojistik ve finansal destek sağlayan Türkiye, Afrika'nın sorunlarını birçok platformda dile getirmiş ve çözüm odaklı olmuştur. Afrika ülkelerini yakından ilgilendiren 2009 tarihli 5. Dünya Su Forumu'na ve 2011 tarihli 4. BM En Az Gelişmiş Ülkeler Konferansı'na ev sahipliği yapmış olan Türkiye, 2010 ve 2012 yıllarında Somali'nin yeniden yapılabilmesi için iki toplantı düzenlemiştir. Ayrıca Darfur'daki barış ve kalkınma sürecine destek olmak için Uluslararası Donörler Konferansı'nda Mısır ile eş başkanlık görevini üstlenmiştir (Tepebaş, 2014). Bütün bu karşılıklı adımlar, ikili ilişkileri güçlendirmiş ve Türkiye'nin Afrika'daki görünürlüğünü artırmıştır. Ancak 2014 yılında 2015-2016 dönemi için yeniden BMGK geçici üyeliğine aday olan Türkiye benzer başarıyı gösterememiş ve seçimi kazanamamıştır (Canıklıgil, 2014). Birinci Afrika Zirvesi ve sonrasında yürütülen kamu diplomasisi faaliyetlerinin seçimi kazanmada çok fazla etkisi olmamıştır.

Türkiye, uluslararası sorunların daha etkin çözümü için BM'in yapısının değişmesinin gerektiğini savunmaktadır. Nitekim Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan, Cumhurbaşkanı olduğu 2014

yılından itibaren BM kürsüsündeki her konuşmasında “Dünya 5’ten büyüktür” ifadesine yer vererek uluslararası topluma mesaj vermektedir. Erdoğan, BM’in Filistin meselesi, Suriye krizi, Afrika’daki çatışmaların önlenmesi gibi bölgesel sorunlara çözüm üretemediğini ifade etmektedir (TCCB, 2014). Güvenlik Konseyi’nin reforme edilerek yapısının değişmesi gerektiğini belirten Erdoğan, BM’nin dönüşümlü olarak her yıl 10’u yenilenmek suretiyle iki yıl görev yapan 20 üyeden oluşan bir yapıya kavuşturulması gerektiğini ifade etmektedir (TCCB, 2017). Türkiye, başta Afrika ülkeleri olmak üzere tüm ülkelerden bu çağrısına destek beklemektedir. Nitekim Erdoğan’ın 2017 yılında Çad’a yaptığı ziyarette Çad halkı “dünya beşten büyüktür” pankartı açarak Erdoğan’ın tezine destek olduğunu göstermiştir (Timetürk, 2017).

4. Sonuç

Bölgesel ve uluslararası alanda sesini duyurabilen bir ülke olmak isteyen Türkiye, birçok coğrafyada kamu diplomasisi faaliyetleri yürütmektedir. Hızla gelişmekte olan Afrika ise bu coğrafyaların başında gelmektedir. Afrika açılımı ile birlikte başlatılan kamu diplomasisi faaliyetleri Türkiye’nin Afrika’daki tanınırlığını ve bilinirliğini artırmıştır. Türkiye, açılım politikası sayesinde uluslararası alanda iddia ettiği tezlerine destek görmeye başlamıştır. “Dünya beşte büyüktür” tezi, BMGK geçici üyeliği ve 75. Dönem BM Genel Kurul Başkanlığı adaylığına bazı dönemler Afrika ülkelerinden destek görürken bazı dönemler görememiştir. Diğer yandan Türkiye Afrika’ya yönelik olarak kamu diplomasisi kapsamında eğitim, barış ve güvenlik alanındaki söylemlerini yerine getirmiş; tanıtım ve yardım alanlarında ise bazı söylemlerini eyleme dönüştüremezken çoğu söylemini eyleme dönüştürebilmiştir Bununla birlikte Türkiye’nin Afrika’ya yönelik kamu diplomasisi kapsamındaki söylemlerini kapasite yetersizliğine bağlı olarak etkin bir şekilde yerine getiremediği alanlar da olmuştur.

Soğuk Savaş sonrası uluslararası düzende yaşanan değişimden etkilenen Türkiye, dış politikasında değişikliğe gitmiş ve ilk olarak Soğuk Savaş sonrasında bağımsızlığını kazanan Türk Devletlerine yönelmiştir. Türk Devletlerinin dış politikalarına yön vermek, dış ilişkilerinde yanlarında olduğunu göstermek ve bölgede itibarlı bir ülke olmak isteyen Türkiye, bölgede kamu diplomasisi faaliyetlerine ağırlık vermiştir. Türk dış politikasındaki bu yönelim nedeniyle Türkiye, eksen kayması içerisinde olduğu şeklinde eleştirilmiş ancak bu yönelim, Türkiye’nin kamu diplomasisi gelişimine katkı sağlamıştır. Nitekim kamu diplomasisi alanındaki ilk sınavında başarısız olan Türkiye, kapasite ve vizyon yetersizliğine bağlı olarak ortaya çıkan başarısızlığını sorgulamak durumunda kalmış ve yeni yöntemler geliştirmeye başlamıştır. Benzer başarısızlığı Afrika’da da yaşamak istemeyen Türkiye, kamu diplomasisi anlayışında revizyona gitmiş ve Afrika’ya yönelik yeni bir vizyon geliştirmiştir. Bu yeni vizyon ile dış politikadaki hatalar nedeniyle bozulan Türkiye-Afrika ilişkilerinin düzeltilmesi, Kıbrıs sorunu ile ilgili olarak Afrika ülkelerinin BM’de desteğinin alınması ve Türkiye’nin insani değerlerinin Afrika’ya yansıtılması hedeflemiştir. Afrika’ya yönelik kamu diplomasisi faaliyetleri ile Afrika’daki imajını düzeltmeyi ve itibarını artırmayı amaçlamıştır.

Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi faaliyetlerini 1998 yılında Afrika Açılım Eylem Planı ile başlatan Türkiye, Birinci ve İkinci Afrika Zirveleri ile kamu diplomasisi faaliyetlerini hızlandırmıştır. Türkiye, Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi faaliyetleri uygulayarak dezavantajlarını avantaja dönüştürmek, Afrika'da varlığını hissettirmek ve sesini duyurmak istemektedir. Afrika açılımı ile başlattığı kamu diplomasisi faaliyetlerinde proaktif bir yaklaşım sergileyen Türkiye, faaliyetlerini uzun vadede geleceğe taşıma gayreti içerisinde olmuştur. Bu amaçla Türkiye, Afrika'ya yönelik kamu diplomasisi faaliyetlerinde stratejik bir yol izlemiştir. Afrika Açılım Eylem Planı ile başlayan süreç, 2026 yılında düzenlenmesi planlanan 4. Afrika Zirvesi ile devam ettirilmesi düşünülmekte ve süreç içerisinde tarihi, siyasi, kültürel ve dış politika değerlerinin kamu diplomasisi ile harekete geçirilmesi hedeflenmektedir.

Türkiye, ulusal tezlerini uluslararası platformlara taşıyarak haklılığını uluslararası alanda meşrulaştırmak istemektedir. Nitekim Türkiye, BMGK geçici üyeliğine seçilerek Kıbrıs sorunu, bölgesel barış gibi konulardaki tezlerini uluslararası platformlarda anlatmayı hedeflemektedir. Öyle ki Türkiye, 2009-2010 BMGK geçici üyeliğine aday olmuş, seçimlerde Afrika ülkelerinin desteğini almak istemiştir. Türkiye, adaylığına destek sağlayabilme hususunda Afrika'ya sesini duyurabilmiş ve grubunda 152 oyla en fazla oyu alarak 2009-2010 BMGK geçici üyeliğine seçilmiştir (TBMM, 2012, s. 19). Ancak 2014 yılında 2015-2016 dönemi için tekrardan BMGK geçici üyeliğine aday olan Türkiye, Afrika ülkelerinden aynı desteği görememiş ve seçimi kazanamamıştır (Canıklıgil, 2014). Türkiye'nin BMGK geçici üyeliğine seçilememesindeki etkenlerden birisi de bu amaç doğrultusunda yaptığı kamu diplomasisi faaliyetlerinin yetersizliği olmuştur. Türkiye, 2009-2010 BMGK geçici üyeliği için 2003 yılında adaylığını ilan etmiş ve seçim dönemine kadar yoğun bir kamu diplomasisi faaliyeti yürütmüştür. Ancak 2015-2016 BMGK geçici üyeliğini için 2014 yılında aday olduğunu ilan eden Türkiye, seçim tarihinin yakın olması ve yeterli kamu diplomasisi faaliyetleri yürütememesi nedeniyle seçimi kazanamamıştır.

Türkiye, BM toplantılarında dünyanın 5'ten büyük olduğunu ve BM'in mevcut yapısının uluslararası sorunlara çözüm üretmediğini iddia etmekte ve bu çağrısına başta Afrika olmak üzere tüm uluslararası toplumdan destek beklemektedir. Ancak Türkiye, tezini Afrika kamuoyu ile yeteri kadar paylaşmadığı için Türkiye'nin çağrısı Afrika'da çok fazla bilinmemektedir. Türkiye-Afrika Zirveleri sayesinde Türkiye, Afrika ülkelerine daha çok kendini tanıtmaya ve mesajlarını aynı anda tüm Afrika ülkelerine iletme fırsatı bulmaktadır. Türkiye'nin bu fırsatını iyi değerlendirmesi ve toplantılarda tezlerine daha çok yer vermesi ile Afrika ülkelerine sesini daha çok duyurabilecektir.

Türkiye, Afrika açılımı ile birlikte tarım alanındaki söylemlerinin çoğunluğunu yerine getirmiş ancak Tarımsal İşbirliğinin yapılması, tarım alanında eğitim desteğinin verilmesi, teknik yardımlarda bulunulması gibi taahhütlerini yeteri kadar yerine getirememiştir. Nitekim Türkiye, tarım alanında yalnızca bir kez Zirve toplantısı yapmış, eğitim faaliyetlerine yeteri kadar ağırlık verememiş ve tarıma yönelik çok fazla teknik yardımda bulunamamıştır. Diğer yandan Türkiye, Afrika'daki Büyükelçilik sayısının artırılması ile ilgili söylemlerini 1998 yılında Afrika Açılım Eylem Planı'nda dile getirmiş, Afrika ülkelerinde mevcutta 12 olan Büyükelçilik sayısının on yıl

içerisinde artırılacağını ifade etmiştir. Hedeflenen sürenin çok uzun olmasıyla birlikte Türkiye söylemini ancak 2009 yılında gerçekleştirebilmiştir. Diğer yandan 2021 yılında temsilci sayısını 43'e yükselten Türkiye, 54 Afrika ülkesinin tamamında diplomatik temsilci açma söyleminde bulunmuştur. Bununla birlikte Fransa, ABD ve Çin'den sonra Afrika'da en fazla büyükelçiliğe sahip 4. ülke olması (Duran, 2021), Türkiye'nin hedeflerine ulaşmaktaki kararlılığını gösteren bir başarısı olmuştur.

Zirve toplantılarında Afrika ülkeleri, TİKA'nın Afrika'da yaptığı faaliyetlerden memnuniyet duyduklarını ifade etmekte ve TİKA'nın bölgedeki faaliyetlerini artırmasını talep etmektedir. Türkiye de söylemlerinde Afrika'daki tüm ülkelerde koordinasyon ofisi açmak isteğini ifade etmektedir. Ancak Türkiye'nin bu bağlamada stratejik bir planlaması bulunmamaktadır. Nitekim Afrika'da 2019 yılı itibarıyla 22 adet ofisi bulunan TİKA, ofisinin bulunmadığı yerlerde etkili faaliyetler yürütememekte, ihtiyaç sahiplerine zamanında ulaşmamaktadır.

Afrika-Türkiye İşbirliği Çerçeve Belgesi'nde Afrika ve Türkiye üniversiteleri arasında işbirliğinin genişletilmesi ve kolaylaştırılmasına karar verilmiştir (Dışişleri Bakanlığı, 2008). Ankara Üniversitesinde 2008 yılında açılan AÇAUM, bir üniversiteye bağlı olarak ilk açılan Afrika Çalışmaları Merkezi olmuştur (Ankara Üniversitesi, 2019). Türkiye zaman içerisinde Afrika alanında çalışma yapan Araştırma Merkezleri'nin, Dernek ve Vakıflarının, Enstitüleri'nin sayısını artırmıştır (Tokmak, 2021). Ancak Türkiye'deki üniversitelerde Afrika alanında lisans programı bulunmamakta, çoğunluğunda da Afrika bölümü, Anabilim dalı veya Bilim dalı bulunmamaktadır. Türkiye, kamu diplomasisi alanında Afrika'ya büyük önem vermesine rağmen üniversitelerden yeteri kadar destek alamamaktadır. Öyle ki 2015-2019 Ortak Eylem Planı'nda öğrenci değişimlerinin teşvik edilmesi ve artırılmasına vurgu yapılmıştır (Dışişleri Bakanlığı, 2019). Bu kapsamda Karabük ve Kastamonu Üniversiteleri, Çad ile yaptıkları öğrenci alım protokolü çerçevesinde öğrenci kabul etmiştir (Baydemir, 2018). Ancak Türkiye'deki diğer üniversitelerin öğrenci hareketliliğine destek olmaması, Türkiye'de hiç öğrencisi bulunmayan veya çok az öğrencisi bulunan farklı Afrika ülkeleri ile protokollerin yapılmaması, kapasite yetersizliğinin bir sonucu olarak görülmüştür.

Kaynakça

- Ankara Sosyal Bilimler Üniversitesi (ASBÜ), Bölge *Çalışmaları Enstitüsü*, Erişim Adresi: <https://www.asbu.edu.tr/tr/taxonomy/term/89>
- Ankara Üniversitesi. *Afrika Çalışmaları Araştırma ve Uygulama Merkezi*. Erişim Adresi: http://acaum.ankara.edu.tr/?page_=3355
- Arpa E. ve Bayar M. (Güz 2019). Türkiye'nin Afrika'ya Yönelik Kalkınma Yardımlarının Yardım Etkinliği Açısından Değerlendirilmesi. *Bilge Strateji*, 11(21), 201-229.
- Ateş, D. (2009). Konstrüktivizm, Tek Kutupluluk ve Amerikan Hegemonyası. *Uluslararası Hukuk ve Politika*, 5(20), 79-103.
- Aydın, H. (28 Eylül 2017). *Afrika'da Kamu Diplomasisi: Çin ve Türkiye Muhakemesi*. Erişim Adresi: <https://www.afam.org.tr/afrikada-kamu-diplomasisi-cin-ve-turkiyemuhakemesi/>

- Barston, R. P. (2014). *Modern Diplomacy*. Routledge.
- Baydemir, M. (2018). *Türkiye'de Sahraaltı Afrikalı Öğrenci Haraketliliği (2014-2018)*, Erişim Adresi: <https://www.afam.org.tr/turkiyede-sahraalti-afrikali-ogrenci-haraketliliği-2014-2018/>
- Bayrak, M. ve Kanca, O. C. (Mart-Nisan 2013). Türkiye'de 1970-2011 Yılları Arasında Oluşan Ekonomik Ve Siyasi Gelişmelerin Seyri, *Akademik Bakış Dergisi*, Sayı 35, 1-20.
- Brand Finance. (2018). *The annual report on the most valuable nation brands*, London.
- Caniklilçil, R. (17 Ekim 2014). *Türkiye, BMGK'de Üçüncü Turda İspanya'ya Kaybetti*, Erişim Adresi: <http://www.hurriyet.com.tr/dunya/turkiye-bmgkda-ucuncu-turda-ispanyayakay-betti-27399073>
- Castells, M. (2008). The New Public Sphere: Global Civil Society, Communication Networks and Global Governance. *ANNALS*, 616, 78 – 93. doi:10.1177/000.271.6207311877.
- CNNTÜRK. (2008). *Türkiye BM'de Geçici Üyeliğe Seçildi*, Erişim Adresi: <https://www.cnnturk.com/2008/dunya/10/17/turkiye.bmde.gecici.uyelige.secildi/497124.0/index.html>
- Cull, N. J. (2009). *Public Diplomacy, Lessons From The Past*. Figueroa Press.
- Çomak, İ. (2011). Türkiye'nin Afrika'da Politikası ve Sağlık Sektöründe Çalışan Türk STK'ların TİKA'nın Desteğinde Afrika'da Yürüttüğü Faaliyetlerin Bu Politikaya Etkisi. *Avrasya Etüdüleri*, Yıl 17(40), 201-222.
- Dışışleri Bakanlığı. (Aralık 1998). *Dışışleri Güncesi*, Ankara.
- Dışışleri Bakanlığı. (Ocak 1999). *Dışışleri Güncesi*, Ankara.
- Dışışleri Bakanlığı. (19 Ağustos 2008). *Türkiye-Afrika İşbirliği Zirvesinde 19 Ağustos 2008'de Kabul Edilen İstanbul Bildirisi*. Erişim Adresi: <http://afrika.mfa.gov.tr/turkiye-afrika-isbirliği-zirvesinde-19-agustos-2008-kabul-edilen-istanbul-bildirisi.tr.mfa>
- Dışışleri Bakanlığı. (16 Aralık 2011). *Türkiye-Afrika Ortaklığı Birinci Bakanlar Düzeyinde Gözden Geçirme Konferansı*, Erişim Adresi: <http://www.mfa.gov.tr/turkiye-afrika-ortaklığı-birinci-bakanlar-duzeyinde-gozden-gecirme-konferansi-16-aralik-2011.tr.mfa>
- Dışışleri Bakanlığı. (19-21 Kasım 2014). *21 Kasım 2014 Zirve Deklarasyonu*, Erişim Adresi: <http://afrika.mfa.gov.tr/21-kasim-2014-zirve-deklarasyonu.tr.mfa>
- Dışışleri Bakanlığı. (2019). *2015-2019 Afrika – Türkiye Ortaklığı Ortak Eylem Planı*, Erişim Adresi: <http://afrika.mfa.gov.tr/data/turkiye-afrika-ortak-uygulama-planı-2015-2019.pdf>
- Dışışleri Bakanlığı. (2022). *Türkiye-Afrika İlişkileri*. Erişim Adresi: <https://www.mfa.gov.tr/turkiye-afrika-iliskileri.tr.mfa>
- Dışışleri Bakanlığı. (2020). *Yurtdışı Teşkilatı*, Erişim Adresi: <http://www.mfa.gov.tr/yurtdisi-teskilati.tr.mfa>
- Dışışleri Bakanlığı. (2020). *Birleşmiş Milletler Barış Operasyonlarına Yaklaşımımız ve Katkılarımız*, Erişim Adresi: <http://www.mfa.gov.tr/birlesmis-milletler-baris-operasyonlarına-yaklasimimiz-ve-katkilarimiz.tr.mfa>
- Doğan, Ö. F. (23 Aralık 2021). *GÖRÜŞ – 3. Türkiye-Afrika Ortaklık Zirvesi'nin ardından*, Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/analiz/gorus-3-turkiye-afrika-ortaklık-zirvesinin-ardindan/2455641>
- Duran B. (2021). *Türkiye'nin Afrika Vizyonu*, Erişim Adresi: <https://kriterdergi.com/çerçeve/turkiyenin-afrika-vizyonu>
- Durul, T. (2018). *YTB'nin Uluslararası Öğrenciler Akademisi başlıyor*, Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/egitim/ytbnin-uluslararası-ogrenciler-akademisibasliyor/1313275>
- Eren, S. (2020). *Türkiye'nin Kamu Diplomasisi Faaliyetleri: Afrika Örneđi* (Yayınlanmamış Doktora Tezi), Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.

- Eyrice T. E. (2016). African Studies in Turkey, *Uluslararası İlişkiler*, 13(50), 3 – 19. doi: 10.33458/uidergisi.463062
- Fırat, M. (2012). Türkiye-Afrika İlişkileri (Faruk Sönmezoglu, Nurcan Özgür Baklacioğlu, ve Özlem Terzi, Ed.), *XXI. Yüzyılda Türk Dış Politikasının Analizi*.
- Gregory, B. (2005, August 31). Public Diplomacy and Strategic Communication: Cultures, Firewalls, and Imported Norms. *Prepared for Presentation at the American Political Science Association Conference on International Communication and Conflict*, Washington, D.C.
- Haberler. (09 Temmuz 2007). *Dışişleri Bakanlığı'ndan Tanıtım Kitabı*, Erişim Adresi: <https://www.haberler.com/disisleri-bakanligi-ndan-tanitim-kitabi-haberi/>
- İncesu, S. (30 Ocak 2020). *Afrika Açılım Politikası*, Erişim Adresi: <https://www.cumhuriyet.com.tr/yazarlar/olaylar-ve-gorusler/afrika-acilim-politikasi-1717211>
- İletişim Başkanlığı. (24 Temmuz 2018). *İletişim Başkanlığı Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi*, 14 nolu Kararname, 30488.
- Kültür ve Turizm Bakanlığı. (2019). Erişim Adresi: <http://www.kultur.gov.tr/>
- Nye, J. S. (2008a). Public Diplomacy and Soft Power. *The ANNALS of the American Academy of Political and Social Science*, 616(94), 94 – 109. doi: 10.1177/000.271.6207311699.
- Özkan, A. A. (2015). Strategic Practices Of Public Diplomacy Policies In Educational Field And Turkey's Potential For Cultural Diplomacy. *Erciyes İletişim Dergisi "akademia"*, 4(1), 2-12. doi:10.17680/akademia.v4i1.500.008.0313.
- Riggins, J. (1998). *A Strategic Assessment of Public Diplomacy*. National War College.
- Sansarlıoğlu, B. (2019). *Abdi İbrahim, Afrika' da Yatırım Fırsatlarını Değerlendirdi*. Erişim Adresi: <https://www.aa.com.tr/tr/sirkethaberleri/saglik/abdi-ibrahim-afrikadayatirimfir-satlarini-degerlendirdi/654302>
- Sharp, P. (2005). Revolutionary States, Outlaw Regimes and the Techniques of Public Diplomacy. (J. Melissen Ed.ss. 106-124), Palgrave Macmillan.
- Tarım ve Orman Bakanlığı. (27-28 Nisan 2017). *Türkiye-Afrika 1. Tarım Bakanları ve Tarım İşFormu*. Erişim Adresi: <https://www.tarimorman.gov.tr/Sayfalar/VideoGaleri.aspx?Kategori=f4715203-60dc-4ac4-9f26-cc97e73d7636>
- Tepebaş, U. (2021). 3. *Türkiye – Afrika Ortaklık Zirvesi'nin Ardından*. Erişim Adresi: https://tasam.org/trTR/Icerik/67997/3_turkiye_%E2%80%93_afrika_ortaklik_zirvesinin_ardindan
- TBMM. (21 Kasım 2012). *Dışişleri Komisyonu Tutanak Dergisi*, 3. Yasama Yılı, 24. Yasama Dönemi, Ankara.
- TCCB. (03 Aralık 2008). Erişim Adresi: <https://www.tccb.gov.tr/konusmalari--abdullah-gul-/1724/17444/ankarauniversitesi-afrika-calismalari-arastirma-ve-uygulama-merkezinin-cilisinda-yaptiklari-konusma>
- TCCB. (24 Eylül 2014). *Dünya 5'ten Büyüktür: BM Küresel ve Bölgesel Sorunlara Ağırlığını Koymalıdır*. Erişim Adresi: <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/1373/dunya-5ten-buyuktur-bm-kuresel-ve-bolgesel-sorunlara-agirligini-koymalidir>
- TCCB. (01 Haziran 2016). *Türkiye Olarak Uluslararası Platformlarda Afrika'nın Sesi Olmaya Gayret Ediyoruz*. Erişim Adresi: <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/44215/turkiye-olarak-uluslararasi-platformlarda-afrikanin-sesi-olmaya-gayret-ediyoruz>
- TCCB. (03 Haziran 2016). *Cumhurbaşkanı Erdoğan, Mogadişu Büyükelçiliğini Açtı*, Erişim Adresi: <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/44256/cumhurbaskani-erdogan-mogadis-u-buyukelciligini-acti>
- TCCB. (19 Eylül 2017). Erişim Adresi: <https://www.tccb.gov.tr/haberler/410/83544/bm-guvenlik-konseynin-demokratik-seffaf-adil-ve-etkin-bir-yapiya-kavusmasini-istiyor>

- Tepebaş, U. (2014). 2. Afrika – Türkiye İşbirliği Zirvesi Yaklaşırken İlişkilerin Görünümü, Erişim Adresi: https://tasam.org/tr-TR/Icerik/5317/2_turkiye__afrika_isbirligi_zirvesi_yaklasirken_iliskilerin_gorunumu
- Tepeciklioğlu, E. E. (Ekim 2018). Türkiye'nin Sahra Altı Afrika'da Yürüttüğü Kamu Diplomasisi Faaliyetleri. *Ege Akademik Bakış*, 18(4), 605 – 618.
- Timeturk. (26 Aralık 2017). *Erdogan'ı Çad'da böyle karşıladılar*, Erişim Adresi: <https://www.timeturk.com/erdogan-i-cad-ta-boyle-karsiladilar/haber-813902>
- TİKA. (2004). *Faaliyet Raporu 2004*, Ankara.
- TİKA. (2018). *Faaliyet Raporu 2018*, Ankara.
- TİKA. (2019). *2019-2023 Stratejik Plan*, Ankara.
- TİKA. (2009). *Faaliyet Raporu'09*, Ankara.
- TİKA. (2010). *2010 Faaliyet Raporu*, Ankara.
- TİKA. (2019). Erişim Adresi: <http://www.tika.gov.tr/tr/sayfa/hakkimizda-14649>
- Tokmak S. (2021). Türkiye'de Afrika Araştırmaları Yapan Kurum ve Kuruluşlar. İnönü Üniversitesi, Afrika Çalışmaları Uygulama ve Araştırma Merkezi, Malatya.
- Tuch, H. T. (1993). *Communicating with the World*. Martins Press.
- Türkiye Mezunları. (2019). *Mezun Buluşmaları*, Erişim Adresi: <https://www.turkiyemezunlari.gov.tr/haberler/mezun-bulusmalari/6/>
- TRT. (2019). Erişim Adresi: <https://www.trt.net.tr/Kurumsal/Tarihce.aspx>
- TRT Haber (2021). *Erdogan'ın Ziyareti Öncesi Lome Caddeleri Türk Bayraklarıyla Donatıldı*. Erişim Adresi: <https://www.trthaber.com/haber/dunya/erdoganin-ziyareti-oncesi-lome-caddeleri-turk-bayraklariyla-donatildi-618108.html>
- Trunkos, J. (2011, January 4-6). Changing Diplomacy Demands New Type of Diplomats. Institute of Cultural Diplomacy's International Conference. *The Future of U.S. Foreign Policy: "The Revival of Soft Power and Cultural Diplomacy?"* Washington.
- Yunus Emre Enstitüsü. (2021). Erişim Adresi: <https://www.yee.org.tr/tr/haber/yunus-emre-enstitusu-afrikada-iki-yeni-merkez-acti>
- YTB. (2019). Erişim Adresi: <https://www.ytb.gov.tr/haberler/ytb-baskani-eren-afrikali-medya-temsilcileri-harekati-ulkelerinde-anlatacak>
- YTB. (2019). Erişim Adresi: <https://www.ytb.gov.tr/haberler/turkiye-mezunlari-kapasite-gelistirme-egitim-programi-tamamlandi>
- YTB. (2019). Erişim Adresi: <https://www.ytb.gov.tr/haberler/turkiye-mezunlari-kapasite-gelistirme-egitim-programi-tamamlandi>
- YTB. (2019). Erişim Adresi: <https://www.ytb.gov.tr/kurumsal/baskanligimiz-2>

Turkey's African Opening Policy in the Context of Public Diplomacy

Süleyman EREN*

This study focuses on the public diplomacy activities carried out by Turkey from the African expansion that started in 1998 towards Africa to 2022 within the framework of the concept of public diplomacy. In the study Turkey's public diplomacy activities towards Africa were handled within the framework of public diplomacy theory and were analyzed on the scale of public diplomacy activities carried out after the African initiative. In this context, the effectiveness of Turkey's public diplomacy activities towards Africa has been evaluated in three dimensions: discourse-action, discourse-capacity, and the power to fulfill the discourses. One of the most basic results of the study is that Turkey's public diplomacy activities in Africa have different from each other effects and reflections. In the study it is defended that Turkey's public diplomacy activities in Africa have developed over time but have not always been effective.

Turkey has begun to attach special importance to public diplomacy in its foreign policy in order to become an actor that is visible in the international arena and has the power to influence. Turkey attaches special importance to Africa which it has historical and cultural ties and carries out intensive public diplomacy activities in Africa in order to receive support from African countries for its theses which it has put forward in international platforms. However, Turkey wants to continue its public diplomacy activities in Africa in order to explain its historical, political, cultural and foreign policy values to Africa, to improve its image in Africa and to increase its reputation. In this context, Turkey started the African initiative in 1998 in order to receive support from African countries on the Cyprus problem and the United Nations Security Council (UNSC) Provisional Membership Candidacy. Depending on international developments, Turkey has recently increased its public diplomacy activities in Africa in order to both erase the traces of past political mistakes and take part in the public diplomacy competitions of international actors in Africa

The public diplomacy activities which initiated with the African Opening Policy increased Turkey's recognition and awareness in Africa and the theses which it claimed in the international arena began to receive support. While the thesis of "The world is bigger than five", the temporary membership of the UNSC and the candidacy of the 75th Term UN General Assembly Presidency

* Selçuk University, Konya, Turkey, E-mail: suleymaneren38@hotmail.com, ORCID: 0000-0002-2930-3238

received support from African countries some periods, but some periods did not. On the other hand, Turkey has fulfilled its discourses on education, peace and security within the scope of public diplomacy towards Africa; In the fields of publicity and aid while some of his discourses could not be turned into action but most of them were able to turn them into action. However, there were also areas where Turkey could not effectively fulfill its public diplomacy discourse towards Africa due to the lack of capacity. Turkey which started its public diplomacy activities for Africa the first time in 1998 with the African Opening Action Plan accelerated its public diplomacy activities towards Africa with the First and Second African Summits. So much so that Turkey wanted to be an effective and permanent actor in Africa and to actively use its advantages that would contribute to its soft power. For this reason, Turkey wants to turn its disadvantages into advantages, to make its presence felt in Africa and to make its voice heard by implementing public diplomacy activities for Africa. As a matter of fact, Turkey which showed a proactive approach in its public diplomacy activities that it started with the African Opening has been in an effort to carry its activities into the future in the long term. For this purpose, Turkey has followed a strategic path in its public diplomacy activities towards Africa. The process which started with the Africa Initiative Action Plan is planned to be continued with the 4rd African Summit planned to be held in 2026 and it is aimed to mobilize historical, political, cultural and foreign policy values with public diplomacy in the process.

Turkey wants to legitimize its justification in the international arena by carrying its national theses to international platforms. As a matter of fact, by being elected as a temporary member of the UNSC, Turkey aims to tell its theses on international platforms on issues such as the Cyprus problem and regional peace. So much so that Turkey became a candidate for the 2009-2010 UNSC temporary membership and wanted to get the support of African countries in the elections. Turkey was able to make its voice heard in Africa to support its candidacy and was elected to the UNSC temporary membership in 2009-2010 by getting the highest number of votes in its group with 152 votes (TBMM, 2012, s. 19). However, Turkey which was a candidate for temporary membership to the UNSC again in 2014 for the 2015-2016 period could not receive the same support from African countries and could not win the election (Canıklıgil, 2014). One of the main factors of Turkey's inability to make its voice heard in Africa and the decrease in the effectiveness of public diplomacy is the decrease in public diplomacy activities carried out for this purpose. As a matter of fact, while Turkey carried out an intense public diplomacy activity for 5 years in the 2009-2010 UNSC temporary membership elections, it could not show the same performance for the 2015-2016 elections.

In UN meetings, Turkey claims that 'the world is bigger than 5' and that the current structure of the UN cannot produce solutions to international problems and expects support from the entire international community especially Africa countries. However, Turkey's call is not widely known in Africa since Turkey cannot sufficiently share its thesis with the African public. However, thanks to the Turkey-Africa Summits, Turkey had the opportunity to introduce itself to African countries and to convey its messages to all African countries at the same time. Turkey will be able to make its voice heard more in African countries by making good use of this opportunity with

giving more space to its theses in meetings. On the other hand, Turkey made discourses about supporting African countries in the field of agriculture, increasing the number of embassies and TİKA offices in African countries within the scope of the African Opening. However, while fulfilling some of his discourses in this area but could not fulfill some of them.